

ग्रामिण कृषि मौसम सेवा

उद्यानविद्या महाविद्यालय, मुळदे ता. कुडाळ, जि. सिंधुदुर्ग
हवामान पूर्वानुमान कृषि सल्ला पत्रक - सिंधुदुर्ग
कालावधी (दिनांक ०५.१२.२०२० ते ०९.१२.२०२०)

अंक १६/२०२०							दिनांक ०४.१२.२०२०		कालावधी ५ दिवस				
मागील आठवड्यातील हवामान घटकांची प्रत्यक्ष नोंद (२७/११/२०२० ते ०३/१२/२०२० पर्यंत)							हवामानाचे घटक		पुढील पाच दिवसांचे हवामान घटकांचे पूर्वानुमान (वैधता ०५/१२/२०२० ते ०९/१२/२०२० पर्यंत)				
२७/११	२८/११	२९/११	३०/११	०१/१२	०२/१२	०३/१२	दिनांक		०५/१२	०६/१२	०७/१२	०८/१२	०९/१२
०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	पाऊस (मि. मी)		०	०	०	०	०
३५.५	३५.०	३५.०	३६.०	३६.०	३५.०	३६.०	कमाल तापमान (अ. से)		३३	३३	३४	३४	३३
२०.०	२२.०	२१.०	२०.०	२०.०	१९.५	१७.०	किमान तापमान (अ. से)		२१	२२	२३	२४	२३
निरभ	निरभ	निरभ	निरभ	निरभ	निरभ	निरभ	सकाळ	मेघाच्छादन (ऑक्टा.)	७	८	८	७	८
९१	९१	८८	९१	९१	९३	९२	सकाळची सापेक्ष आर्द्रता(%)		५७	५९	७३	७०	५६
४६	४६	३७	४२	५६	४४	५५	दुपारची सापेक्ष आर्द्रता (%)		२८	३२	४२	५३	३३
०.३	२.१	४.२	१.८	२.१	०.५	०.९	वा-याचा वेग (कि.मी/तास)		००९	००८	०१०	०१२	००९
स्थिर	पूर्वोत्तर/ ईशान्ये कडे	स्थिर	स्थिर	स्थिर	स्थिर	स्थिर	सकाळ	वा-याची दिशा	पूर्वोत्तर/ ईशान्ये कडे	पूर्वोत्तर/ ईशान्ये कडे	पूर्व कडे	पूर्व कडे	पूर्व कडे
पूर्वोत्तर/ ईशान्ये कडे	पूर्वोत्तर/ ईशान्ये कडे	पूर्वोत्तर/ ईशान्ये कडे	पूर्वोत्तर/ ईशान्ये कडे	पूर्वोत्तर/ ईशान्ये कडे	पूर्व कडे	पश्चिमोत्तर/ नैऋत्ये कडे	दुपार						
मागील वर्षातील (२०१९) पर्जन्य (मि. मी)				१/०१/२०२० पासूनचे पर्जन्य (मि. मी)			१/०६/२०२० पासूनचे पर्जन्य (मि. मी)			मागील आठवड्यातील पर्जन्य (मि.मी)			
४५९१.०				४८४०.४			४८३७.२			०.०			

पुढील ५ दिवसांच्या हवामानाची सामान्य स्थिती

सिंधुदुर्ग जिल्ह्यामध्ये पुढील पाच दिवसांमध्ये दिनांक ०५ ते ०९ डिसेंबर, २०२० या कालावधी दरम्यान पर्जन्यमान कोरडे राहण्याची शक्यता आहे त्याचबरोबर तापमान स्थिर राहून हवामान कोरडे व मुख्यत्वे ढगाळ राहण्याची शक्यता आहे. असा अंदाज प्रादेशिक हवामानशास्त्र केंद्र, मुंबई यांच्याकडून वर्तविण्यात आला आहे.

इशारा

सिंधुदुर्ग जिल्ह्यामध्ये पुढील पाच दिवसासाठी प्रादेशिक हवामानशास्त्र केंद्र, मुंबई यांच्या कडून पर्जन्यासंबंधी कोणताही इशारा देण्यात आलेला नाही.

सर्वसाधारण कृषि सल्ला

तापमानात होणारी वाढ व आर्द्रतेमध्ये होणारी घट लक्षात घेता येत्या ५ दिवसात बाष्पीभवनाचा वेग वाढण्याची शक्यता असल्याने नारळ व सुपारी बागेस ८ ते १० दिवसांच्या अंतराने पाणी देण्याची व्यवस्था करावी.

येत्या ५ दिवसात वा-याचा वेग वाढण्याची शक्यता असल्याने नविन लागवड केलेल्या सुपारीच्या रोपांना बांबुच्या काठीचा आधार द्यावा.

फळभाज्या पिकांमध्ये रस शोषक किडींच्या व्यवस्थापनासाठी पिवळ्या कागदाचे चिकट सापळे लावावेत.

संक्षिप्त संदेश सल्ला

शेतक-यांनी नदी व नाल्यांवर सिमेंटच्या रिकाम्या पोत्यांच्या सहाय्याने वनराई बंधारे बांधावेत.

हवामान अंदाजावर आधारीत कृषि सल्ला

पिकाचे नाव

पिकाची अवस्था

पिक निहाय कृषि सल्ला

आंबा

नवीन पालवी

येत्या ५ दिवसात वा-याचा वेग वाढण्याची शक्यता असल्याने नविन लागवड केलेल्या आंबा कलमांना बांबुच्या काठीचा आधार द्यावा. येत्या ५ दिवसांमध्ये तापमान वाढ संभवत असल्यामुळे नवीन आंबा लागवडीमध्ये कलमांचे ऊष्णतेपासून संरक्षण करण्यासाठी शेडनेटच्या सहाय्याने आच्छादन करावे. मोठ्या आंबा बागेमध्ये वाढलेले झाडे झुडपे व तण काढून बागेची स्वच्छता करून घ्यावी. पुढील ५ दिवसांमध्ये ढगाळ वातावरण लक्षात घेता आंबा पालवीवर तुडतुडे, शेंडा पोखरणारी अळी, पाने पोखरणारी अळी आणि मिजमाशी यापासून आवश्यकतेनुसार संरक्षण करावे. त्यासाठी २५% प्रवाही डायमिथोएट किंवा ३६% प्रवाही मोनोक्रोटोफॉस ११ मिलि प्रति १० लि पाण्यात मिसळून फवारणी करावी.

काजू

नवीन पालवी ते फुलोरा

येत्या ५ दिवसात वा-याचा वेग वाढण्याची शक्यता असल्याने नविन लागवड केलेल्या काजू कलमांना बांबुच्या काठीचा आधार द्यावा. येत्या ५ दिवसात सापेक्ष आर्द्रतेमध्ये घट होऊन कोरड्या हवामानाची शक्यता लक्षात घेता नवीन लागवड केलेल्या कलमांच्या बुंधा स्वच्छ करून बुंध्यालगतची जागा खणून घ्यावी तसेच पाणी देण्याकरीता गोलाकार आळे तयार करून वाळलेल्या गवताचे आच्छादन द्यावे. नवीन काजू लागवडीमध्ये कलमांचे ऊष्णतेपासून संरक्षण करण्यासाठी शेडनेटचे आच्छादन करावे. मोठ्या काजू बागेमध्ये वाढलेले झाडे झुडपे व तण काढून बागेची स्वच्छता करून घ्यावी. गेल्या आठवड्यामध्ये वाढलेले तापमान व कोरड्या वातावरणामुळे काजू पिकांमध्ये पाण्याचा ताण निर्माण होऊन काही ठिकाणी मोहोर दिसत आहे. काजूतील मोहोराचे ट्रेकण्या व फुलकिडीपासून संरक्षण करणे गरजेचे आहे. प्रादुर्भाव आढळून आल्यास नियंत्रणासाठी प्रवाही मोनोक्रोटोफॉस ३६% १५ मि.ली. किंवा लम्बडा सायहॅलोथ्रिन ५% ६ मि.ली. किंवा प्रोफेनोफॉस ५० टक्के प्रवाही/१० मि.ली. प्रति १० लि. पाण्यातून फवारणी करावी. काजूचे उत्पन्न वाढविण्यासाठी स्वस्त अशा सुकलेल्या माश्यांचा अर्क ५०० ग्रॅम प्रति १० लीटर पाण्यातून पहिली फवारणी फुलो-याच्यावेळी तर दुसरी फवारणी पहिल्या फवारणी नंतर १५ दिवसांनी करावी. काजू बियांचे उत्पादन वाढविण्यासाठी १० पी पी एम या संजीवकाची दुसरी फवारणी मोहोर येताना करावी. काजूवर खोडकिडा (रोठा) या किडिचा प्रादुर्भाव आढळून आल्यास १५ मि.मी. पटाशिच्या सहाय्याने प्रादुर्भित साल काढून झाडातील रोठ्याला बाहेर काढून मारून टाकावे व तो भाग ५% प्रवाही फिप्रोनील २ मी. लि. प्रति १ लिटर पाण्यामध्ये मिसळून चांगला भिजवावा.

		फवारणीच्यावेळी किटकनाशक/बुरशीनाशक द्रावणामध्ये स्टीकर सारखा चिकट पदार्थ 1 मिली/1 लि. पाणी याप्रमाणात मिसळावा.
नारळ	फळधारणा	तापमानात होणारी वाढ व आद्रतेमध्ये होणारी घट लक्षात घेता येत्या ५ दिवसात बाष्पीभवनाचा वेग वाढण्याची शक्यता असल्याने नारळ बागेस ८ ते १० दिवसांच्या अंतराने पाणी देण्याची व्यवस्था करावी. येत्या ५ दिवसात वा-याचा वेग वाढण्याची शक्यता असल्याने नविन लागवड केलेल्या नारळ रोपांना बांबुच्या काठीचा आधार द्यावा.
सुपारी	फळधारणा	तापमानात होणारी वाढ व आद्रतेमध्ये होणारी घट लक्षात घेता येत्या ५ दिवसात बाष्पीभवनाचा वेग वाढण्याची शक्यता असल्याने सुपारी बागेस ८ ते १० दिवसांच्या अंतराने पाणी देण्याची व्यवस्था करावी. येत्या ५ दिवसात वा-याचा वेग वाढण्याची शक्यता असल्याने नविन लागवड केलेल्या सुपारीच्या रोपांना बांबुच्या काठीचा आधार द्यावा.
वायंगणी भात	रब्बी पेरणी	रब्बी हंगवातील भात लागवडीच्या पुर्व तयारीस सुरुवात करावी. उन्हाळी भात पीकासाठी १ हेक्टर क्षेत्र लागवडीसाठी १० गुंठे क्षेत्रात गादीवाफे तयार करून घ्यावेत. जमिनीचा उतार लक्षात घेऊन निच-याच्या जागी तळाशी १२० सेमी आणि पुष्ठभागाशी ९० सेमी रंदीचे ८ ते १० सेमी उंचीचे योग्य त्या लांबीचे गादी वाफे तयार करावेत. वाफ्यात प्रती गुंठा क्षेत्रास १ किलो युरिया व १.५ किलो सिंगल सुपर फॉस्फेट द्यावे. बियाण्यास ३% मिठाच्या द्रावणाची (३०० ग्रम मीठ/१० लि. पाणी) प्रक्रिया करावी. वाफ्यावर ५ ते ८ से.मी. अंतरावर ओळीमध्ये १ ते २ सेमी खोलीवर बी पेरून घ्यावे. जाड दाण्यांच्या जातीसाठी ५० किलो तर बारीक दाण्यांच्या जातीसाठी ४० किलो बियाणे वापरावे. वायंगणी भात पीकाची पेरणी सुधारीत बियाण्यांचा वापर करून करावी.
भुईमुग	रब्बी पेरणी	रब्बी उन्हाळी भुईमुग लागवडीसाठी शेताच्या पुर्वतयारीची कामे हाती घ्यावी. जमिन खोल नांगरून, ढेकळे फोडून व हेक्टरी १० ते १५ टन चांगले कुजलेले शेणखत/कंपोस्ट मिसळून तयार करावी. पेरणीसाठी टी.जी.२६, टी.ए.जी.२४, टी.पी.जी.४१, कोकण गौरव, कोकण टपोरा या जातींचे बियाणे हेक्टरी १२५ ते १५० किलो या प्रमाणात वापरावे.
सुर्यफुल	रब्बी पेरणी	रबी सुर्यफुल लागवडीसाठी जमिन उभी-आडवी खोल नांगरून भुसभुशीत करावी. शेवटच्या कुळवणीपुर्वी हेक्टर १० ते टन चांगले कुजलेले शेणखत/कंपोस्ट जमिनीवर पसरून मातीत मिसळावे. पेरणीसाठी. पेरणीसाठी सुर्यफुलाच्या मॉर्डन, एस.एस.५६, बी.एस.एच-१ इ. सुधारीत जातींचा वापर करावा. हेक्टरी १० ते १२ किलो बियाणे वापरावे. पेरणीपुर्वी बियाणे १२ तास पाण्यात भिजवून नंतर सावलीत वाळवावे. तसेच प्रती किलो २ ग्रम या प्रमाणात बुरशीनाशक चोळावे.
मोहोरी	रब्बी पेरणी	मोहोरी पिकाच्या पेरणीसाठी हवामान योग्य असल्याने पुसा बोलड किंवा वरुणा या जातीची लागवड करावी. पिकाची पेरणी ४५ x १० से.मी अंतरावर ३ ते ४ से.मी. खोल करावी. पेरणीपुर्वी प्रती गुंठ्यास १ किलो युरिया आणि ३ किलो सिंगल सुपर फॉस्फेट ओळीत पेरून द्यावे.
कुळीथ	पेरणी	कुळीथाच्या पेरणीसाठी दापोली - १ या पिकाच्या सुधारीत जातींचा वापर करावा. कुळीथ पिकाची पेरणी ३०x१५ सेमी या अंतरावर करावी. साधारणतः कुळीथासाठी प्रती हेक्टरी १८ ते २० किलो बियाणे पुरते, बियाण्यास प्रती किलोस २.५ ग्रम थायरम या बुरशीनाशकाची व नंतर २५ ग्रम रायझोबीयम या जीवाणु संवर्धकाची बीज प्रक्रिया करावी. कुळीथासाठी २५ किलो नत्र, ५० किलो स्फुरद आणि ६० किलो पालाश या अन्नद्रव्याची मात्रा ओळीत सरीमध्ये बुजवून द्यावी.
चवळी	पेरणी	चवळी पिकाच्या पेरणीसाठी कोकण सदाबहार, कोकण सफेद या सुधारीत जातींचा वापर करावा. चवळी पिकाची पेरणी ३०x१५ सेमी या अंतरावर करावी. साधारणतः चवळीसाठी प्रती हेक्टरी १५ ते १८ किलो बियाणे पुरते, बियाण्यास प्रती किलोस २.५ ग्रम थायरम या बुरशीनाशकाची व नंतर २५ ग्रम रायझोबीयम या जीवाणु संवर्धकाची बीज प्रक्रिया करावी. चवळीसाठी २५ किलो नत्र आणि ५० किलो स्फुरद या अन्नद्रव्याची मात्रा ओळीत सरीमध्ये बुजवून द्यावी.
कडवा वाल	पेरणी	पेरणीसाठी पिकाच्या कोकण वाल -१ व कोकण वाल -२ या सुधारीत जातींचा वापर करावा. पाभरीणे पेरणी केल्यास साधारणतः प्रती हेक्टरी ५० ते ६० किलो बियाणे पुरते. बियाण्यास प्रती किलोस ३.० ग्रम थायरम या बुरशीनाशकाची व नंतर २५ ग्रम रायझोबीयम या जीवाणु संवर्धकाची बीज प्रक्रिया करावी. पिकास ५० किलो स्फुरद या अन्नद्रव्याची मात्रा ओळीत बियाण्याखाली साधारण ५ सेमी खोलीवर द्यावी.
कलिंगड	फळ धारणा	कलिंगड पीकावर तुडतुडे व मावा किडींचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास नियंत्रणासाठी डायमथोएट ३०% प्रवाही १५ मिली प्रती १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. फळभाज्या पिकांमध्ये रस शोषक किडींच्या व्यवस्थापनासाठी पिवळ्या कागदाचे चिकट सापळे लावावेत.
दुभती जनावरे, शेळ्या, कुक्कुटपालन		जनावरांचे व पक्ष्यांचे दुपारच्या उष्णतेपासून व रात्रीच्या थंडीपासून योग्य ते संरक्षण करावे.
सदर कृषि सल्ला पत्रिका ही डॉ. बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापीठाच्या, प्रादेशीक फळ संशोधन केंद्र, वेंगुर्ले व उद्यानविद्या महाविद्यालय, मुळदे येथील "ग्रामीण कृषि मौसम सेवा" योजनेतील तज्ञ समितीच्या शिफारशी वरून तयार करून प्रकाशित करण्यात आली.		
डॉ. प्रदिप चं. हळदवणेकर सहयोगी अधिष्ठाता तथा नोडल ऑफिसर कृषी हवामानशास्त्रीय क्षेत्र एकक ग्रामिण कृषि मौसम सेवा उद्यानविद्या महाविद्यालय, मुळदे ०२३६२-२४४२३१		डॉ. यशवंत चं. म्ठाळ तांत्रिक अधिकारी कृषी हवामानशास्त्रीय क्षेत्र एकक ग्रामिण कृषि मौसम सेवा उद्यानविद्या महाविद्यालय, मुळदे ०२३६२-२४४२३१